T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ

MAKİNE SÜSLEMELERİ

542TGD338

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR iii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ–1 3
1. BASKI YAPARAK SÜSLEMe 3
1.1. Baskı 3
1.2. Çeşitli Kalıplarla Baskı Teknikleri 4
1.2.1. Klişe Baskı 4
1.2.2. Yaldızlı Baskı 4
1.2.3. Boyalı Baskı 5
1.2.4. Kabartma Baskı 5
1.2.5. Sıcak Baskı 6
1.2.6. Desen Baskı 6
UYGULAMA FAALİYETİ 8
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 9
ÖĞRENME FAALİYETİ–2 11
2. OYARAK SÜSLEME 11
2.1. Desen 11
2.2. Desen Geçirme Teknikleri 12
2.3. Oyma Yapılacak Deriler 12
2.3.1. İnce Deride Oyma 12
2.3.2. Kalın Deride Oyma 13
UYGULAMA FAALİYETİ 15
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 16
ÖĞRENME FAALİYETİ–3 18
3. BOYAYARAK SÜSLEME 18
3.1. Desen Özelliği 19
3.2. Renk 19
3.3. Boyanın Özellikleri ve Çeşitleri 19
3.4. Boyayarak Süsleme Yapmak 19
UYGULAMA FAALİYETİ 21
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 22
ÖĞRENME FAALİYETİ–4 24
4. MAKİNE SÜSLEMELERİ 24
4.1. Süsleme Malzemeleri 24
4.2. Ürüne Uygun Süsleme Çeşitleri 24
4.3. Büzgü Yaparak Süsleme 25
4.3.1. Düz Büzgü 25
4.3.2. Hortum ve Gaytan (Fitil) Büzgü 25
4.3.3. Lastik Büzgü 26
4.3.4. Pilileme Büzgü 27
4.3.5. Şematik Büzgü 28
4.3.6. Biye ile Büzgü 28
4.4. Aplike Çalışması 29
4.5. Dikiş Çeşitleri 30
4.5.1. Tek Spor Dikiş 30
4.5.2. Çift Spor Dikiş 30

4.5.3. Zikzak Dikiş 31
4.5.4. Çeşitli Plâkalarla Dikiş 31
4.6. Sanayi Nakışıyla Süsleme 32
UYGULAMA FAALİYETİ 33
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 35
MODÜL DEĞERLENDİRME 38
CEVAP ANAHTARLARI 39
ÖNERİLEN KAYNAKLAR 40
KAYNAKÇA 41

AÇIKLAMALAR

MODÜLÜN KODU	**542TGD338**
ALAN	**Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi**
DAL / MESLEK	**Saraciye Üretimi- Saraciye Modelistliği**
MODÜLÜN ADI	**Makine süslemeleri**
MODÜLÜN TANIMI	Makine süslemeleri ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırıldığı bir öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Gerekli atölye ortamı ile saraciye araç ve gereç donanımları sağlandığında, tekniğe uygun makine süslemelerini yapabileceksiniz.
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç** Bu modül ile tekniğine uygun olarak makinede süsleme yapabileceksiniz. **Amaçlar** **1.** Tekniğe uygun baskı yaparak süsleme yapabileceksiniz. **2.** Tekniğe uygun oyarak süsleme yapabileceksiniz **3.** Derinin özelliği ve boyanın kullanım talimatlarına uygun boyayarak süsleme yapabileceksiniz. **4.** Tekniğe uygun makinede süsleme yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Çizim ve kesim masası bulunan aydınlık atölye ortamı, baskı makinesi, çeşitli klişeler,kesim lastiği,kesim bıçağı, çeşitli dikiş makineleri,ölçüm araçları,lastik,gaytan,astar,çeşitli süsleme desenleri,oyma ve boyama yapılacak süslenmiş ürünler,yapıştırıcı, yapıştırıcı kutusu ve fırçası, masat, eye.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Her faaliyet sonrasında o faaliyetle ilgili doğru- yanlış ve çoktan seçmeli değerlendirme soruları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda size ölçme aracı (uygulama, soru-cevap) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Bu modülü bitirdiğinizde baskı yaparak, oyarak, boyayarak ve makine süslemeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazanmış olacaksınız.

Moda ve ihtiyaçlar değiştikçe, kullanılan saraciye ürünlerindeki süslemeler de farklılık gösterir. Süsleme yapabilmek için, öncelikle süsleme çeşitlerini tanımak gerekir. Modelde kullanılan malzemeye, kullanılacak yere ve kişiye uygun süsleme seçmek ürünün göze hoş görünmesini sağlayacaktır.

Makine süsleme tekniklerini uygulamak kadar, tasarlamak da önemlidir. Bir ürünün neresinde ve hangi süsleme tekniğini kullanacağına karar vermek, süslemeyi yapmak kadar önemlidir.

Bu modül ile baskı, oyma, boyama ve makine süslemelerini tanıyıp, çeşitlerini, kullanım yerlerini, kullanılan araç gereç ve makineleri tanıyacaksınız. Saraciye ürünlerini bu süsleme teknikleri ile süsleyerek, daha güzel görünmesini sağlayacaksınız**.**

ÖĞRENME FAALİYETİ–1

AMAÇ

Uygun ortam sağlandığında, makinede baskı tekniği ile süsleme yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

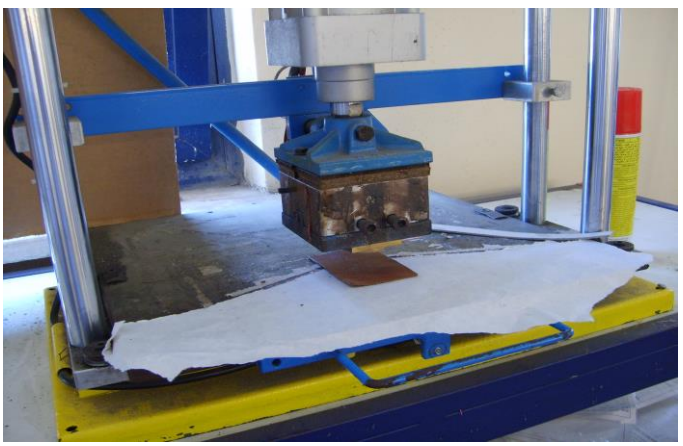
Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Baskı tekniği kullanılarak süsleme yapılmış ürünleri inceleyiniz.
- Baskı tekniği ile süsleme yapılmış ürün ve modelleri, dergi, katalog ve broşürleri inceleyiniz. Araştırma işlemleri için İnternet ortamı,turistik ürünleri ve aksesuar mağazalarını geziniz.
- Süsleme tekniğinin uygulamasını yapan kişilerden tekniklerle ilgili ön bilgi edininiz. Edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınız ile paylaşınız.

1. BASKI YAPARAK SÜSLEME

1.1. Baskı

Baskı; baskıyı oluşturacak kalıp ve basılacak yüzeye (deri, kağıt, kumaş metal, levha vb.) desenin oyulmasıdır. Baskı işlemi, süsleme yapmak, logo basmak amacıyla yapılan bir işlemdir. Baskı işlemi için havalı baskı makinesi kullanılır (Fotoğraf 1.1).

Fotoğraf 1.1: Havalı baskı makinesi

1.2. Çeşitli Kalıplarla Baskı Teknikleri

1.2.1. Klişe Baskı

Baskıların yapımında kullanılan, pirinç levhadan yapılmış plakalara **klişe** denir. Baskı tekniğinin bu levhalarla yapılmasına da **klişe baskı** denir.

Klişe baskı yapılan ürünü süslemek ya da firma ismini belirtmek için yapılır. Baskı yapılmadan önce baskının yapılacağı yer ve klişe çeşidi belirlenir. Seçilen klişe baskı makinesine monte edilir, makinenin ısı ve zaman ayarı yapılır. Baskı yapılacak deri makinenin altına yerleştirilerek basınç uygulanır.

Tek harften, tek figürden oluşabildiği gibi isteğe göre büyütülebilmektedir (Fotoğraf 1.2).

Fotoğraf 1.2: Çeşitli Klişeler

1.2.2. Yaldızlı Baskı

Deri yüzeyine koyulan varak kâğıdı üzerine ısıtılmış klişenin basılmasıyla oluşan parlak görünümlü baskıdır. Gümüş, altın, bakır gibi renkleri vardır. Genellikle logo ve yazı için kullanılır (Fotoğraf 1.3).

Yaldızlı baskı yapmada, kullanılacak klişe ve varak rengi seçilir. Seçilen klişe baskı makinesine monte edilir ısı ve zaman ayarı yapılır. Deri üzerinde baskı yapılacak yer belirlenir. Derinin üzerine varak kağıdı gelecek şekilde makinenin altına yerleştirilerek basınç uygulanır.

Fotoğraf 1.3: Yaldızlı baskı yapımı

1.2.3. Boyalı Baskı

Ham deri üreticilerinin uyguladığı yöntemdir. Deri yüzeyi renkli filmlerle tamamen kapatılır. Varak kâğıdı benzer renkli olabildiği gibi aynı zeminde farklı renkler de kullanılabilir. Fabrika ve atölyelerde kemer genişliği kadar kaplama yapabilen makineler de mevcuttur.

1.2.4. Kabartma Baskı

Baskının deri üzerinde kabartılar oluşturmasıdır. Baskı yapılacak klişeler, plaka şeklindedir. Plakalar ayna makinesinde ya da plakaların basılabileceği büyüklükteki baskı makinelerinde basılır. Plaka büyüdükçe baskı süresi uzun tutulur. Çok büyük olan kabartma baskılar deri işleme merkezlerinde yapılır (Fotoğraf 1.4 , 1.5).

Atölye ortamında yapılabilen kabartma baskı için klişe büyüklüğü ve şekli seçilir. Deri üzerinde baskı yapılacak yer belirlenir. Kullanılacak klişe plaka şeklinde ise deri üzerine baskı yapılacak yere yerleştirilir. Isı ve zaman ayarı yapılmış ayna makinesinde baskı işlemi yapılır. Kullanılanacak klişe küçük ise baskı makinesinde yapılır.

Fotoğraf 1.4: Kabartma baskı

Fotoğraf 1.5: Kabartma baskı

1.2.5. Sıcak Baskı

Çıplak deriye pirinç klişenin ısıtılmasıyla yapılan baskıdır. Mekanik kollu klişe baskı makinesine elle basınç uygulayarak yapılır (Fotoğraf 1.6 , 1.7).

Genellikle mekanik klişe baskı makinesi kullanılır. Kullanılacak klişe seçilerek baskı makinesine monte edilir. Deri üzerinde baskı yapılacak yer belirlenir. Makineye elle basınç uygulanarak baskı yapılır.

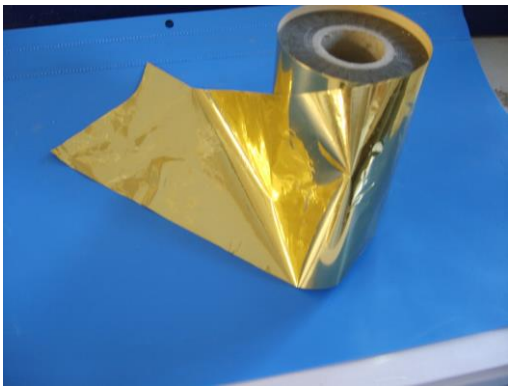
Fotoğraf 1.6: Sıcak baskı

Fotoğraf 1.7: Mekanik kollu klişe baskı makinesi

1.2.6. Desen Baskı

Şerit şeklindeki ürünler üzerine çıplak ya da varak kağıdı (Fotoğraf 1.8) kullanarak yapılan baskıdır. Baskı 100 derece sıcaklıkta basılır. Özel hazırlanmış farklı tasarımları olan pirinç yuvarlak ortası delik toplarından birisi seçilir (Fotoğraf 1.9). Seçilen top makineye takılıp ısıtılır. (Fotoğraf 1.10). Makineye deri yerleştirilerek çalıştırılır. Topun dönmesi ile deri üzerinde desen oluşur. Özellikle varakla çalışılanı şık bir görüntü oluşturur (Fotoğraf 1.11).

Fotoğraf 1.8: Varak kâğıdı

Fotoğraf 1.9: Pirinç toplar

Fotoğraf 1.10: Desen baskı makinesi

Fotoğraf 1.11: Desen baskı

UYGULAMA FAALİYETİ

Kullanılacak Araç Gereçler

1. Çelik cetvel
2. Baskı klişeleri
3. Varak kağıdı
4. Kabartma plakaları
5. Baskı makineleri
6. Deri parçaları

İşlem basamakları ve önerilerde belirtilen hususları dikkate alarak, baskı teknikleriyle süsleme yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Deri seçimi yapınız. ➢ Deriyi baskıya hazırlayınız. ➢ Seçtiğiniz baskı çeşidine göre makinenin ısı ve zaman ayarını yapınız. ➢ Baskı için uygun klişe veya plakayı tespit ediniz. ➢ Baskı yapacağınız yeri belirleyip baskıyı yapınız.	➢ Baskı kalıplarının farklılığına dikkat ediniz. ➢ Baskı makinesinin sıcaklık ayarlarını kontrol ediniz. ➢ Baskı yapacağınız yeri doğru tespit ediniz. ➢ Baskı yaparken kaza riskine karşı dikkatli onunuz. ➢ Klişe veya plakayı baskı yapılacak yere göre seçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

A. ÖLÇME SORULARI

Aşağıdaki soruların cevaplarını doğru ve yanlış olarak değerlendiriniz.

1. ( )Baskıyı deride sadece süslemek amacıyla kullanabiliriz.
2. ( )Baskı, kalıp ve basılacak düz bir yüzeyi gerektirir.
3. ( )Yaldızlı baskı, varak kağıdı kullanarak yapılır.
4. ( )Varak kağıdı sadece altın rengindedir.
5. ( )Sıcak baskı, çıplak deriye uygulanır.
6. ( )Boyalı baskı, küçük atölyelerde de yapılabilir.
7. ( )Boyalı baskıda deri yüzeyi tamamen renkli filmlerle kapatılır.
8. ( )Baskının yapılacağı yerin önemi yoktur.
9. ( )Bütün baskılar aynı sıcaklık ve sürede yapılır.

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız konularla ilgili konuyu tekrarlayınız.

Başarılıysanız bir sonraki uygulama testine geçiniz.

B. UYGULAMALI TEST

Gerekli araç ve gereci sağlayarak, baskı tekniklerini kullanarak süsleme yapınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Aşağıda listelenen ölçütlerin her birini gözleyemediyseniz HAYIR, gözlediyseniz EVET şeklinde karşısındaki kutucuğa (X) le işaretleyiniz

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. Baskıya uygun deri seçimi yaptınız mı?		
2. Baskı makinesinin ısı ve zaman ayarını yaptınız mı?		
3. Baskı için uygun klişe veya plakayı tespit ettiniz mi?		
4. Baskı yapacağınız yeri belirleyip baskıyı yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ederek kendinizi değerlendiriniz**,** HAYIR yanıtlarınız var ise bu yanıtlarınızla ilgili konuyu tekrarlayınız. Tamamı EVET ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

AMAÇ

Uygun ortam sağlandığında ,tekniğine uygun olarak oyarak süsleme yapabileceksiniz..

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Oyarak süsleme yapılmış saraciye ürünlerini inceleyiniz.
- İnceleme işlemleri için, internet ortamını ve deri ürünlerinin satıldığı mağazaları geziniz.
- Oyarak süsleme yapan işletmelerden yapım aşamaları ile ilgili ön bilgi alınız.
- Edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. OYARAK SÜSLEME

Oyarak süsleme saraciye ürünlerinde çok sık kullanılmayan bir süsleme tekniğidir. Oyarak süsleme, belirlenen desen özelliğine göre desenin belirli kısımlarının kesilip çıkarılarak oyulan kısımlara farklı renkte bir derinin yapıştırılarak veya dikilerek tutturulmasıdır.

2.1. Desen

Ürün üzerine uygulanacak desenin oyarak süslemeye uygun nitelikte olması gerekir. Desen için çeşitli kaynaklardan yararlanmak mümkündür.

- Tabiattan,
- Desen kitapları, modeller, kartlar, mecmualardan,
- Tarihi yapıt ve müzelerden, eski Türk motiflerinden,
- Kumaş üzerine basılı desenlerden yararlanılır.

2.2. Desen Geçirme Teknikleri

Çizgi ile yapılan tasarımların çeşitli gereçlerden yapılan yüzeylere (tahtaya, taşa, kumaşa, deriye) geçirilme işlemi farklı tekniklerle yapılır. En çok kullanılan desen geçirme tekniği, karbon kağıdı ile desen geçirme ya da parşömen kağıdı ile desen geçirmedir. Parşömen kağıdı ile desen geçirme daha çok açık renk ve sert zeminlerde kullanılır. Parşömen kâğıdının arkasından karalayarak ya da çizerek veya karbon kağıdı ile desen geçirilebilir.

Karbon kağıdı ile desen geçirmede ise, zeminin rengine göre açık ya da koyu renkte karbon kağıdı seçilir. Desen çizilecek zemin üzerine karbon kağıdı yerleştirilir. Üzerine çizilecek desen konulur ve ince uçlu bir kalem ile desen çizilir. Karbon kağıdı ile geçirme, düz zeminlerde uygulanır.

Desen geçirme tekniklerinin başlıcaları şunlardır:

- Çizerek desen geçirme
- Kopya kağıdı ile desen geçirme
- Oyarak desen geçirme

Değişik maddelerden oluşan yüzeylere desen geçirmede aşağıdaki teknikler kullanılır:

- Tozlama yöntemi
- Şablon ile desen geçirme yöntemi
- Geometrik ölçülerle desen geçirme yöntemi
- Araç yardımı ile desen geçirme yöntemi

2.3. Oyma Yapılacak Deriler

2.3.1. İnce Deride Oyma

Desenin uygulanacağı ürün ve desenin yeri belirlenir. Belirlenen yere uygun desen hazırlanır. Desen geçirme tekniklerinden biri ile deri üzerine çizilir ve kesim bıçağı ile kesilir. Oluşan boşluklara farklı renkte deriler kesilerek yerleştirilir. Makinede ya da elde dikerek veya yapıştırarak tutturulur.

Bu tür süslemeler çanta kapaklarında, yastık minder gibi ev aksesuarlarında ve anahtarlık gibi küçük eşyalarda uygulanır (Fotoğraf 2.1-2.2).

Fotoğraf 2.1:Oyulmuş ince deri

Fotoğraf 2.2: Renkli deri ile doldurma

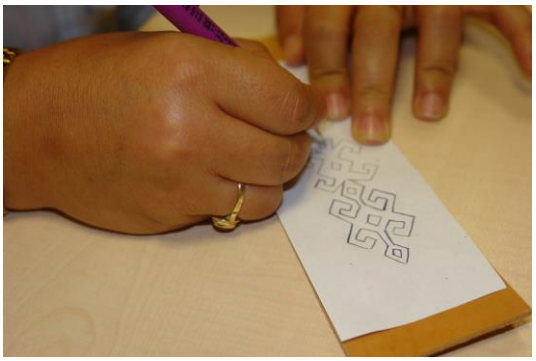
2.3.2. Kalın Deride Oyma

Kalın derilerde oymada genellikle kösele kullanılır. Kutu kaplamada, küçük örtü vb. uygulanır Parşömen kağıdı üzerine çizilen desen, geçirme tekniklerinden biri ile deri üzerine geçirilir. Desenin oyulacak kısımları belirlenerek kesim bıçağı ile çıkarılır. Oluşan boşluklar doldurulmaz.

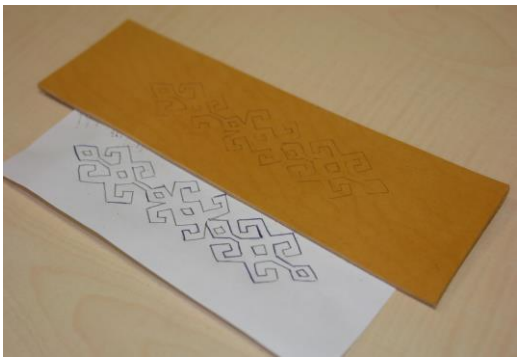
2.4. Keserek Oyma

Keserek oyma tekniği kalın deri(kösele)üzerinde yapılır. Kösele; çanta yapımında, kemer yapımında ve ev aksesuarlarının yapımında kullanılır. Yapılan çalışmanın iyi sonuç vermesi için kullanılacak desen iyi seçilmelidir. Çok girinti ve çıkıntısı olan desenlerden ziyade düz hatlara sahip desenler tercih edilmelidir.

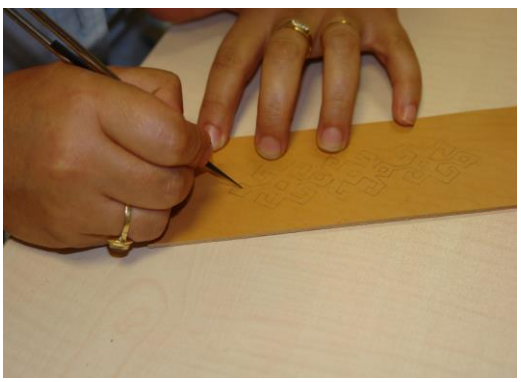
Öncelikle kullanılacak yere uygun desen seçimi yapılır. Parşömen kağıdına çizilir. Desen, geçirme tekniklerinden biri ile deri üzerine geçirilir. Kesim bıçağı ile düzgün bir şekilde kesilir. Düz hatlı desenlerde çelik cetvel kullanılır. Deri yüzeyinin yumuşaması için su ile ıslatılarak biraz beklenir. Ucu fazla sivri olmayan bir araçla desen kesilen yerlerden derinleştirilir. Kuruduktan sonra boyama yapılır. Desenin yüzeyi olduğu gibi bırakılabileceği gibi istenildiği gibi renk de verilebilir (Fotoğraf 2.3-2.4-2.5-2.6).

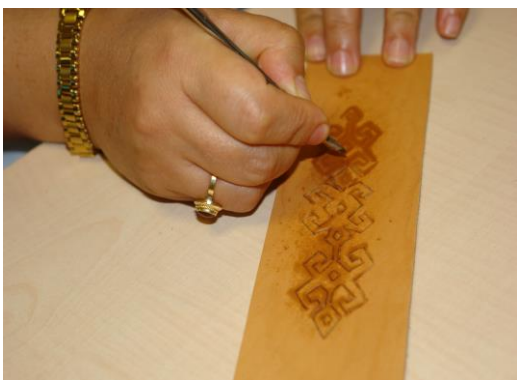
Fotoğraf 2.3: Deriye desen çizme

Fotoğraf 2.4: Çizilmiş desen

Fotoğraf 2.5:Deseni kesme

Fotoğraf 2.6: Deseni derinleştirme

UYGULAMA FAALİYETİ

Kullanılacak Araç Gereçler

1. Çelik cetvel
2. Çeşitli desen örnekleri
3. Parşömen kağıdı
4. Karbon kağıdı
5. Kesim bıçağı
6. Boyalar
7. Sprey cila
8. Renkli deriler
9. Masat
10. Eye

İşlem basamakları ve önerilerde belirtilen hususlar dikkate alınarak desen hazırlayıp oyma ve kesme işlemini yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ İnce deride oyma için uygun desenleri seçiniz. ➢ Deseni parşömen kağıdına çiziniz. ➢ Arasına kopya kağıdı yerleştirerek deseni köseleye geçiriniz. ➢ Kesim bıçağı ile deseni belirginleştiriniz. ➢ Deriyi ıslatınız. ➢ Kalın deride oyarak derinleştirme işlemini yapınız. ➢ Boya ve cilalamayı yapınız.	➢ Desen kaynaklarından seçilen desenin uygulanacağı yere uygun olmasına dikkat ediniz. ➢ Deriye uygun desen geçirme tekniği kullanınız. ➢ Ayrıntılara dikkat ediniz. ➢ Gerekli yerlerde (düz hatlarda) cetvel kullanınız. ➢ Derinin iyice yumuşamasını sağlayınız. ➢ Kesim bıçağının risklerine karşı dikkatli olunuz. ➢ Dikkatli ve titiz çalışınız.. ➢ Boyanın eşit biçimde dağılmasına dikkat ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

A. ÖLÇME SORULARI

Aşağıdaki soruların cevaplarını doğru ve yanlış olarak değerlendiriniz.

1. ( )Oyarak süsleme tekniğinde deride desene uygun çıkarmalar yapılır.
2. ( )Eski Türk motifleri desen kaynağı değildir.
3. ( )Deride kopya kağıdı ile desen geçirme kullanılabilir.
4. ( )Değişik maddelerden oluşan yüzeylerde tozlama yöntemi ile desen geçirilir.
5. ( )İnce deride oyma işleminde oyulan yerler boş bırakılır.
6. ( )Kalın deride oyma kösele deri ile yapılır.
7. ( )Deri üzerine geçen desen kesim bıçağı ile kesilerek belirginleşir.
8. ( )Parşömen kağıdı desen çiziminde kullanılmaz.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ederek kendinizi değerlendiriniz, HAYIR yanıtlarınız var ise bu yanıtlarınızla ilgili konuyu tekrarlayınız. Tamamı EVET ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

B. UYGULAMALI TEST

Gerekli araç ve gereci sağlayarak, oyarak süsleme tekniklerini uygulayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Aşağıda listelenen ölçütlerin her birini gözleyemediyseniz HAYIR**, gözlediyseniz** EVET **şeklinde karşısındaki kutucuğa (**X**) le işaretleyiniz**

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. Oyarak süslemeye uygun deri seçtiniz mi?		
2. Deseni parşömen kağıdına çizdiniz mi?		
3. Deseni deriye kaydırmadan geçirdiniz mi?		
4. Deseni belirginleştirdiniz mi?		
5. Deriyi yeterince ıslattınız mı?		
6. Deseni oyarak belirginleştirdiniz mi?		
7. Boyama ve cilalama işlemini yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ederek kendinizi değerlendiriniz, HAYIR yanıtlarınız var ise bu yanıtlarınızla ilgili konuyu tekrarlayınız. Tamamı EVET ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–3

AMAÇ

Uygun ortam sağlandığında tekniğine uygun olarak boyayarak süsleme yapabileceksiniz..

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Boyayarak süsleme yapılmış ürünleri inceleyiniz.
- Süsleme tekniği uygulamasını yapan kişilerden, tekniklerle ilgili ön bilgi edininiz.
- Edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. BOYAYARAK SÜSLEME

Deri ürünlerini süslemek, onlara hoş bir görünüm kazandırmak amacı ile çeşitli boyama teknikleri kullanılarak süsleme yapılır. Ürünün çeşitli yerlerinde boyayarak süsleme tekniği kullanılır. Genelde ürünün en belirgin yerinde süsleme yapılır.

Deri üzerine çizilen desenler, çeşitli boyalar ile renklendirilir. Deri yüzey süslemelerinde anilin, akrilik, kumaş, deri, kuru boya, ispirtolu kalem vb. boyalar kullanılmaktadır.

Boyama daha çok belirgin olması için, açık deriler üzerinde yapılmaktadır (Fotoğraf 3.1).

Fotoğraf 3.1: Boyayarak süsleme

3.1. Desen Özelliği

Deri yüzeyine geçirilecek desen yapılan ürüne, kullanılacak yere uygun seçilir. Boyamada güçlük çıkaracak kadar küçük desenler seçilmemelidir. Desenin, ürün özelliğini bozmayacak büyüklükte ve şekilde olmasına dikkat edilir.

3.2. Renk

Işığın nesneye çarpmasıyla yansıyan ışınların niteliğine göre gözde oluşan duyumların her birine renk denir.

Işık nesneye çarptığında nesne ışıkta bulunan renklerin bazılarını emer bazılarını yansıtır. Nesnenin yansıttığı renk ışınları gözde o nesnenin rengi olarak algılanır. Rengi ortaya çıkaran ışıktır, ışık olmayan yerde renk olmaz.

Renk, tasarımın en önemli öğelerindendir. Çizgi ile yapılan tasarımlar renk ile sonuçlandırılır. Renk uyumu, yapılan ürünün başarılı olması için gerekli bir öğedir. Uyum; renklerin görme duyumuzda estetik etki bırakacak biçimde kullanılmasıdır.

Boyayarak, süslemede renk uyumu çok önemlidir.Uyumlu seçilmeyen renkler,ürünün kalitesini düşürecektir.Boyama çok net yapılmış olsa da, renk uyumu yoksa işin kalitesi düşer.Renk seçiminde renk kataloglarından ve karpostallardan yararlanılabilir.

3.3. Boyanın Özellikleri ve Çeşitleri

Deri boyamada kullanılan boyalar, derinin ham halinin işlenmesinde kullanılanlar ve süsleme tekniğinde kullanılanlar şeklinde ayrılır.

A. Ham Deri İşlemede Kullanılan Boyalar

1. **Doğal boyar maddeler;** bitkisel boyalardır. Bazı bitkilerin kök, kabuk, yaprak ve meyvelerinden elde edilir. Renk özellikleri kuvvetlidir.
2. **Sentetik boyar maddeler**
3. **Derilerin boyanmasında kullanılan boyar maddeler**

B. Süsleme Tekniğinde Kullanılan Boyalar

Derinin işlendikten sonra süsleme yapmak amacı ile kullanılan boyalardır. Bunlar, anilinli boya,akrilik boyalar,kuru kalem boyalar,ispirtolu kalem boyalar ve deri boyalarıdır.

3.4. Boyayarak Süsleme Yapmak

Boyayarak süsleme tekniği için kullanılacak yere uygun desen belirlenir. Desen deriye geçirilir. Desenin büyüklüğünün kullanılacak yere uygun olmasına dikkat edilir (Fotoğraf 3.2).

Fotoğraf 3.2: Boyayarak süsleme

Renk uyumuna dikkat edilerek, desen renkleri belirlenir. Desen büyüklüğüne uygun fırça seçilerek, desen boyamaya başlanır (Fotoğraf 3.3).

Fotoğraf 3.3: Deseni boyamaya başlama

Desen boyanırken boyanın desen dışına taşmamasına özen gösterilir. Desen, istenilen renklerde boyanarak tamamlanır. Deseni belirginleştirmek için kontur çizgisi yapılabilir(Fotoğraf 3.4). Böylece ürün, boyayarak süsleme tekniği ile boyanmış olur.

Fotoğraf 3.4: Boyama yapılmış desen

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Ürünün boyanacak kısmını belirleyiniz ➢ Ürüne ve desene uygun boya ve renk seçiniz. ➢ Boyamada renk uyumunu görmek için uygulamalar yapınız. ➢ Deseni deriye geçiriniz.. ➢ Boyama işlemini yapınız. ➢ Desen dış kısmına kontur geçiniz.	➢ Boyayarak süslemeye uygun boya seçiniz. ➢ Seçilen desenin boyama ve ürüne uygun olmasına dikkat ediniz ➢ Deseni geçirirken dikkatli olunuz. ➢ Renk uyumunun yapılan işin sonucunu etkilediğini unutmayınız. ➢ Boyanın desen dışına taşmamasına dikkat ediniz. ➢ Desen büyüklüğüne uygun fırça kullanınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

A. ÖLÇME SORULARI

Aşağıdaki soruların cevaplarını doğru ve yanlış olarak değerlendiriniz.

1. ( )Boyamada en çok anilinli boya kullanılır.
2. ( )Boyama genellikle koyu renk derilerde yapılır.
3. ( )Boyanacak desenler çok küçük olmamalıdır..
4. ( )Işığın olmadığı yerde renk olmaz.
5. ( )Çizgi ile yapılan tasarımların sonuçlanmasında rengin önemi yoktur.
6. ( )Renk uyumu ürün başarılı olması için gerekli bir öğedir.
7. ( )Kullanılacak araç gereçler ürüne ve boyanacak desene göre seçilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ederek kendinizi değerlendiriniz, HAYIR yanıtlarınız var ise bu yanıtlarınızla ilgili konuyu tekrarlayınız. Tamamı EVET ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

B. UYGULAMALI TEST

Gerekli araç ve gereci sağlayarak, boyayarak süsleme tekniklerini uygulayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Aşağıda listelenen ölçütlerin her birini gözleyemediyseniz HAYIR, gözlediyseniz EVET şeklinde karşısındaki kutucuğa (X) le işaretleyiniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. Ürünün boyanacak kısmını belirlediniz mi?		
2. Ürüne ve desene uygun boya ve renk seçtiniz mi?		
3. Rengin önemini ve renk bilgisini öğrenmek için boyaları denediniz mi?		
4. Deseni deriye geçiriniz mi?		
5. Boyama işlemini desen dışına taşırmadan yaptınız mı?		
6. Desen dış kısmına kontur çektiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ederek kendinizi değerlendiriniz, HAYIR yanıtlarınız var ise bu yanıtlarınızla ilgili konuyu tekrarlayınız. Tamamı EVET ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz

ÖĞRENME FAALİYETİ–4

AMAÇ

Uygun ortam sağlandığında tekniğine uygun olarak makinede süsleme yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Saraciye ürünlerinde yapılan makine süsleme ve şekillerini inceleyiniz.
- Araştırma işlemleri için internet ortamı ve deri ürünlerinin satıldığı mağazaları geziniz
- Ürünler (Çanta, kemer, cüzdan, ev aksesuarları vb.) üzerinde süsleme yapan kişilerden ön bilgi alınız.
- Kazanmış olduğunuz bilgi ve deneyimleri arkadaş grubunuz ile paylaşınız.

4. MAKİNE SÜSLEMELERİ

Dikiş makinesine çeşitli makine aparatları takılarak yapılan süslemelerdir (Düz dikiş makinesi, zikzak makinesi aparatları vs.).

4.1. Süsleme Malzemeleri

Süsleme malzemeleri ürüne uygun olarak seçilir. Ürünün modeli kullanılacak yer kullanacak kişi de önemlidir. Süsleme malzemeleri, çeşitli mumlu iplikler, dikiş iplikleri, pul boncuk ve payet kürkler, çeşitli metal aksesuarlar olarak sayılabilir. Bununla birlikte isteğe göre bunları çoğaltmak mümkündür.

4.2. Ürüne Uygun Süsleme Çeşitleri

Ürüne uygun süsleme yapmanın öncelikli koşulu ürünün doğal karakterini ve işlevini bozmadan onu güzelleştirmektir. Bunun için yüzey üstüne renkli, renksiz, çizme, oyma, boyama, kesme, kabartma, yakma, işleme vb. tekniklerle form vermek mümkündür.

4.3. Büzgü Yaparak Süsleme

Büzgü; derinin bir ucundan istenilen yere kadar oyulgama dikişi yaparak, makinede dikerek ya da yapıştırarak meydana getirilen ve derinin bolluğunu azaltan sık küçük pililerdir. Büzgü değişik dikiş tekniği ile lastik ile ya da değişik malzemeler kullanılarak yapılmaktadır.

4.3.1. Düz Büzgü

Makinede düz dikiş ile yapılır. Büzgü yapılacak yer belirlenir, makine en geniş dikiş ayarına getirilir, birbirine paralel iki sıra dikiş yapılır, iki uçta iplerin bir katı çekilerek istenilen şekilde büzülmesi sağlanır, kullanılacak yere göre üzerine deri kapatılarak dikiş sağlamlaştırılır. Görünüm olarak lastik büzgü tekniğine benzemektedir. Daha çok ince derilerde yapılır.

4.3.2. Hortum ve Gaytan (Fitil) Büzgü

Hortum, çanta saplarına büzgülü bir görüntü oluşturmak için kullanılır. Hortumun yapısı plastiktendir. Farklı kalınlıkları vardır.

Gaytan ise yuvarlak, pamuklu iptir. Bunun da farklı kalınlıkları vardır. Hem sap yapımında hem gövde süslemelerinde kullanılır. Gaytanla gövde süslemede büzgü yapılacak yer belirlenir (çanta gövdesi). Gaytan deri ve astarın arasında kalacak şekilde çalışılır. Önce başlangıç uçları sağlamlaştırılır. Gaytanın bir tarafına makine dikişi yapılır. Gaytan, dikişe iyice yaklaştırılarak diğer tarafına makine dikişi yapılır. İstenildiği kadar büzgü yapılarak düğer ucu da makine dikişiyle sağlamlaştırılır. Deri yüzeyinin neresinde kullanılacaksa aynı şekilde çalışılır (Fotoğraf 4.1-4.2).

Hortum ile büzgü de aynı teknikle yapılır.

Fotoğraf 4.1: Gaytanın dikilmesi

Fotoğraf 4.2: Gaytanlı büzgü

4.3.3. Lastik Büzgü

Gövde süsmelerinde cep ağızlarında kullanılır. Büzgü yapılacak yer belirlenir. Büzgü yapılacak yer genişliğinde yassı lastik kesilir. Lastiğin bir yüzüne ve derinin tersine lastiğin geleceği kısma yapıştırıcı sürülür (Fotoğraf 4.4). Lastik gergin tutularak deri üzerine yapıştırıcı sürülen yere yapıştırılır (Fotoğraf 4.5). Kuruyuncaya kadar gergin durması sağlanır. Kuruyunca serbest bırakılır (Fotoğraf 4.6). Büzgüyü sağlamlaştırmak için lastiğin üzerine lastik genişliği kadar salpa yapıştırılır (Fotoğraf 4.7). Lastikli büzgü; cep ağızlarında, çanta ağızlarında, saplarda kullanılabilir (Fotoğraf 4.8).

Fotoğraf 4.4: Deriye yapıştırıcı sürülmesi

Fotoğraf 4.4:Lastiğe yapıştırıcı sürülmesi

Fotoğraf 4.5 : Lastiğin yapıştırılması

Fotoğraf 4.6: Lastiğin deriye yapışmış şekli

Fotoğraf 4.9 : Lastik büzgü

Fotoğraf 4.10: Çanta cebinde astik büzgü

4.3.4. Pilileme Büzgü

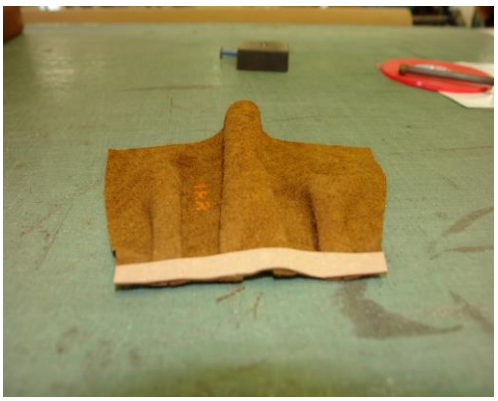
Çanta ağızlarında, suflelerde kullanılır. Pilileme büzgü yapmak için pilileme yapılacak yer belirlenir. Pililerin büyüklüğü ve sayısı ayarlanarak deri üzerinde işaretleri alınır. Pili yapılacak yere derinin tersinden (2 cm genişliğinde) yapıştırıcı sürülür (Fotoğraf 4.10). İşaretlere uygun şekilde katlama yapılır ve çekiçle form verilir (Fotoğraf 4.11). Pilileri sağlamlaştırmak için derinin tersinden iki cm genişliğinde salpa yapıştırılır (Fotoğraf 4.12). Sufle üzerinde pilileme yapıldığı zaman montaj esnasında pililerin düzgün görünmesi için fitil kullanılabilir (Fotoğraf 4.13**).**

Fotoğraf 4.10: Yapıştırıcı sürme

Fotoğraf 4.11: Çekiçle form verme

Fotoğraf 4.12: Salpa yapıştırma

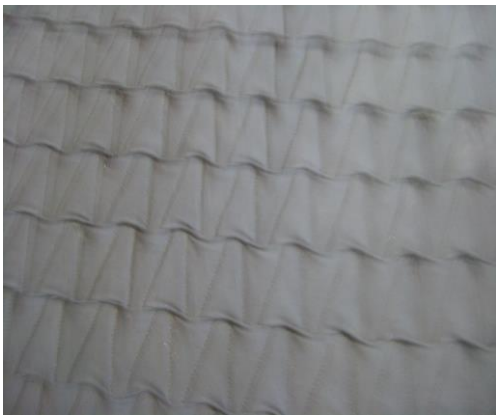
Fotoğraf 4.13: Pilili sufle

4.3.5. Şematik Büzgü

Derinin tersinden istenilen şekilde çizimler yapılarak buraların dikilmesiyle oluşur. Makinede düz dikiş yaparak olabildiği gibi derinin tersine esnek kumaş ya da lastikler geçirilerek de yapılır. Derinin tersine esnek kumaş ve lastik geçirilmesiyle bütün yüzeyin akordeon şeklinde büzülmesi sağlanır. Şematik büzgünün ön ve arka görünüşü (Fotoğraf 4.14-4.15).

Fotoğraf 4.14: Ön

Fotoğraf 4.15: Arka

4.3.6. Biye ile Büzgü

Biye ile büzgü genellikle çanta ağzı cep ağızlarında çalışılır. Farklı teknikler kullanılabilir.

Büzgü yapılacak yere paralel şekilde 2 sıra makine dikişi yapılır. Arada oluşan boşluktan deriden hazırlanmış biye geçirilir. İstenildiği kadar büzüldükten sonra düğümlenir (Fotoğraf 4.16).

Ya da, büzgü yapılacak yere belirli aralıklarla kuş gözü çakılır. Kuş gözü büyüklüğü isteğe ve model özelliğine göre seçilir. Kuş gözü deliklerinden deriden hazırlanmış biye geçirilir. İstenildiği kadar büzülerek düğümlenir. Biyelerin uç kısımlarına çeşitli metal ve bocuk aksesuarlar takılır (Fotoğraf 4.17).

Fotoğraf 4.16: Aradan geçmiş biye

Fotoğraf 4.17: Kuş gözünden geçmiş biye

4.4. Aplike Çalışması

Bir malzemenin üzerine aynı ya da farklı özellikteki diğer bir malzemenin kesilerek yapıştırılarak elde ve makinede dikilerek ve çeşitli işleme teknikleriyle tutturulmasıdır (Fotoğraf 4.18-4.19). Aplike çalışması yapmak için desenin kolay kesilecek şekilde olması gerekir. Yapılacak yer belirlendikten sonra belirlene yer ve ürüne uygun desen seçilir. Yukarda belirtilen tekniklerden uygun olanı seçilerek tutturma işlemi yapılır.

Fotoğraf 4.18:Aplike örneği

Fotoğraf 4.19: Aplike örneği

4.5. Dikiş Çeşitleri

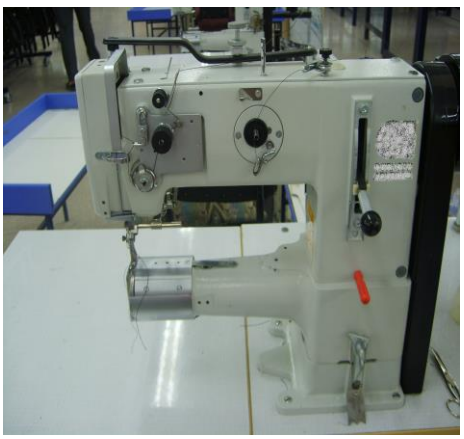
Dikişin Yapılışına ve kullanılan makineye göre isimlendirilir.

4.5.1. Tek Spor Dikiş

Düz dikiş makineleriyle yapılır, tek sıra makine dikişidir (Fotoğraf 4.20-4.21).

Fotoğraf 4.20 :Tek Spor Dikiş

Fotoğraf 4.21: Kalın Baş Dikiş Makinesi

4.5.2. Çift Spor Dikiş

Makine üzerine çift iğne takılması sonucu ortaya çıkan dikiş türüdür (Fotoğraf 4.22). Ürüne ve isteğe göre uygulanır. Ürün üzerinde güzel göründüğü için genelde süsleme amaçlı kullanılır. Bu dikişin yapıldığı makinede çift iğne kullanılır (Fotoğraf 4.23).

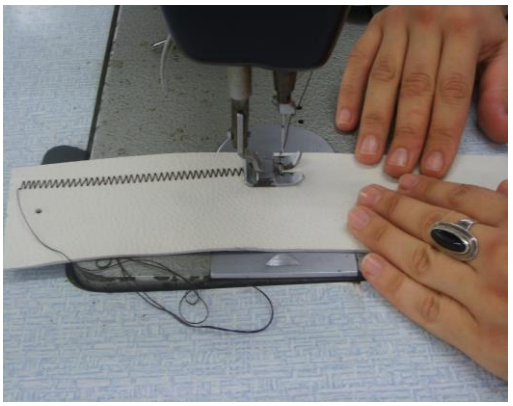
Fotoğraf 4.22: Çift spor dikiş

Fotoğraf 4.23: Çift spor dikiş makinesi

4.5.3. Zikzak Dikiş

Ürün üzerinde birleştirmeden ziyade süsleme amacıyla kullanılır (Fotoğraf 4.24). Zikzak yapmaya göre hazırlanmış özel makinesinde yapılır. Zikzak makinesinde başka bir dikiş yapılmaz (Fotoğraf 4.25).

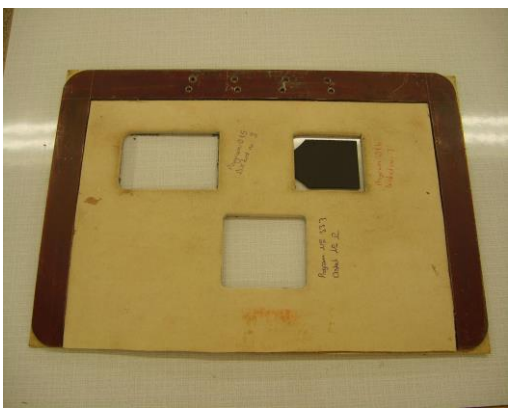
Fotoğraf 4.24 : Zikzak dikiş yapımı

Fotoğraf 4.25 : Zikzak dikiş makinesi

4.5.4. Çeşitli Plâkalarla Dikiş

Plâka; sert mukavva gibi malzemelerden hazırlanan şablondur (Fotoğraf 4.26). Dikiş yapılacak yere göre plâkalar hazırlanır. Bilgisayarlı dikiş makinelerinde plâkaya uygun dikiş ayarı yapılarak çalışılır. Astarlara logo dikmede (Fotoğraf 4.27) bazı sap diplerinin dikiminde kullanılır. Dikilecek yer şablona oturtularak otomatik olarak dikilir (Fotoğraf 4.28).

Fotoğraf 4.26: Plâka örneği

Fotoğraf 4.27 :Plâka ile logo dikme

Fotoğraf 4.28 : Plaka ile sap dikimi

4.6. Sanayi Nakışıyla Süsleme

Atölye ve fabrika ortamlarında çok kullanılan bir yöntem değildir. Büyük sanayi makinelerinde yapılır. İstenen desen çizilerek ekran üzerindeki düğmelerle kaydı yapılır. İşleme yapılacak yere uygulanır. Saraciyede daha çok kumaş, süet gibi yumuşak zeminlerde uygulanır (Fotoğraf 4.29-4.30).

Fotoğraf 4.29: Nakış deseni işleme

Fotoğraf 4.30: Bilgisayarlı nakış makinesi

UYGULAMA FAALİYETİ

Kullanılacak Araç Gereçler

1. Çelik cetvel
2. Kesim masası ve kesim lastiği
3. Kesim bıçağı
4. Lastik, gaytan
5. Çeşitli dikiş makineleri
6. Çeşitli plâkalar
7. Deriler
8. Çekiç
9. Masat ve eye

İşlem basamakları ve önerilerde belirtilen hususlar dikkate alınarak makinede süsleme tekniklerini inceleyerek uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Süsleme malzemesi örneklerini seçiniz. ➢ Gaytan büzgünün yerini belirleyip uçlarını sağlamlaştırarak makine dikişini yapınız. ➢ Lastik büzgünün yapılacağı yeri tespit ediniz ➢ Büzgü yapılacak yere tersiden yapıştırıcı sürünüz. ➢ Lastiğin bir yüzüne yapıştırıcı sürünüz ➢ Lastiği gergin şekilde yapıştırarak kurumasını bekleyiniz. ➢ Kuruduktan sonra çekiçle form veriniz. ➢ Pilileme yapılacak yeri belirleyiniz. ➢ Pilileme yapılacak yere tersinden yapıştırıcı sürünüz. ➢ Pilimle işlemini yaparak çekiçle form veriniz. ➢ Şematik büzgünün şeklini çiziniz. ➢ Çizilen yerden makine dikişi yapınız. ➢ Aplike yapılacak yeri belirleyiniz. ➢ Aplike desenini hazırlayınız. ➢ Yapıştırarak ya da dikerek aplike	➢ Kesim bıçağının ucunun keskin ve sivri olmasına dikkat ediniz. ➢ Kesim bıçağının risklerine karşı dikkatli olunuz. ➢ Süsleme malzemelerini ürüne uygun olmasına dikkat ediniz. ➢ Büzgü yapılacak yerin işleme uygun olmasına dikkat ediniz. ➢ Lastiğin büzgü yapılacak yere uygun olmasına dikkat ediniz. ➢ Büzgülerin eşit dağılmış olmasına özen gösteriniz. ➢ Aplike yapılacak desenin ayrıntılı olmamasına dikkat ediniz. ➢ Dikiş makinelerinin özelliğine göre ayarlanmasına dikkat ediniz. ➢ Makineleri kullanırken kullanma talimatlarına uyunuz. ➢ Plakalarla dikişte yapılacak işe uygun plakayı seçiniz. ➢ Bilgisayarlı makinenin kullanılacak plakaya göre ayarlanmış olmasına dikkat ediniz. ➢ Dikilecek yerin (logo, sap vb.) plakaya tam oturtulmasına dikkat ediniz. ➢ Sanayi nakışı ile süslemek için seçilen

yapınız. ➢ Dikiş makinelerini inceleyiniz. ➢ Düz dikiş makinesinde tek spor dikişi yapınız. ➢ Çift iğne kullanarak spor dikişi yapınız. ➢ Zikzak makinesinde zikzak dikişi yapınız. ➢ Ürüne uygun plakayı seçerek logo dikişi yapınız. ➢ Sanayi nakışıyla süsleme için desen çiziniz. ➢ Makineyi desene göre ayarlayarak işleme yapınız.	desenin süslemeye uygun olmasına dikkat ediniz. ➢ Dikiş ipliklerini temizlemenin işin görünümü açısından önemli olduğunu unutmayınız. ➢ Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

A. ÖLÇME SORULARI

Aşağıda çoktan seçmeli sorularda doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Makine süslemeleri aşağıdakilerden hangisi ile yapılır?

A) El dikişleri
B) Dikiş makineleri
C) Yapıştırarak
D) Birleştirme teknikleri

2. Aşağıdakilerden hangisi süsleme malzemesi değildir?

A) Kürkler
B) Metal aksesuarlar
C) Pul, boncuk, payet
D) Mukavva

3. Lastik büzgüde aşağıdakilerden hangisi kullanılmaz?

A) Yapıştırıcı
B) Deri
C) Tela
D) Lastik

4. Pilileme büzgüye aşağıdakilerden hangisi ile form verilir?

A) Çekiç
B) Kesim bıçağı
C) Cetvel
D) Salpa

5. 5) Hangisi aplike yapılacak desenin özelliğidir?

A) Çok küçük olması
B) Çok büyük olması
C) Çok girintili ve çıkıntılı olması
D) Çok girinti ve çıkıntılı olmaması

6. 6) Aşağıdaki dikiş çeşitlerinden hangisi çift iğne ile yapılır?

A) Tek spor dikiş
B) Zikzak dikiş
C) Çift spor dikiş
D) Oyulgama dikişi

7. Çeşitli plâkalarla dikiş hangi makinelerle yapılır?

A) Bilgisayarlı makinelerle
B) Düz dikiş makinesiyle
C) Şişe makinesinde
D) Hepsi

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız konularla ilgili öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız. Tamamı doğru ise uygulama testine geçiniz.

B. UYGULAMALI TEST

Gerekli araç ve gereci sağlayarak makine süsleme çeşitlerini teknikleriyle uygulayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Aşağıda listelenen ölçütlerin her birini gözleyemediyseniz HAYIR, gözlediyseniz EVET şeklinde karşısındaki kutucuğa (X)'le işaretleyiniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	Süsleme malzemesi örneklerini doğru seçtiniz mi?		
2.	Gaytan büzgünün yerini belirleyip uçlarını sağlamlaştırarak makine dikişini yaptınız mı?		
3.	Lastik büzgünün yapılacağı yeri tespit ettiniz mi?		
4.	Büzgü yapılacak yere tersinden yapıştırıcı sürdünüz mü?		
5.	Lastiğin bir yüzüne yapıştırıcı sürdünüz mü?		
6.	Lastiği gergin şekilde yapıştırarak kurumasını beklediniz mi?		
7.	Kuruduktan sonra çekiçle form verdiniz mi?		
8.	Pilileme işlemini yaparak çekiçle form verdiniz mi?		
9.	Pilileme yapılacak yeri belirlediniz mi?		
10.	Pilileme yapılacak yere tersinden yapıştırıcı sürdünüz mü?		
11.	Şematik büzgünün şeklini çizdiniz mi?		
12.	Çizilen yerden makine dikişi yaptınız mı?		
13.	Aplike yapılacak yeri belirlediniz mi?		
14.	Aplike desenini hazırladınız mı?		
15.	Yapıştırarak ya da dikerek aplike yaptınız mı?		
16.	Dikiş makinelerini incelediniz mi?		
17.	Düz dikiş makinesinde tek spor dikişi yaptınız mı?		
18.	Çift iğne kullanarak spor dikişi yaptınız mı?		
19.	Zikzak makinesinde zikzak dikişi yaptınız mı?		
20.	Ürüne uygun plakayı seçerek logo dikişi yaptınız mı?		
21.	Sanayi nakışıyla süsleme için desen çizdiniz mi?		
22.	Makineyi desene göre ayarlayarak işleme yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ederek kendinizi değerlendiriniz, HAYIR yanıtlarınız var ise bu yanıtlarınızla ilgili konuyu tekrarlayınız. Tamamı EVET ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

YETERLİK ÖLÇME

Modül ile kazandığınız makine süsleme yeterliğini ölçmek için süsleme teknikleri ile örnekler hazırlayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

UYGULAMA FAALİYETİ: Makine Süsleme Yapmak **AÇIKLAMA:** Aşağıda listelenen davranışların her birinde öğrencinin kazandığı davranışları değer ölçeğine göre değerlendiriniz.		
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	**Evet**	**Hayır**
1. BASKI YAPARAK		
A) Baskı için makine sıcaklık ve zaman ayarını yaptınız mı?		
B)Yapacağınız baskı için plaka tespit ettiniz mi?		
C) Baskı işlemini kaydırmadan yaptınız mı?		
2. OYARAK		
A)Desen seçimi yaptınız mı?		
B) Deseni deriye geçirdiniz mi?		
C) Deseni oyarak belirginleştirdiniz mi?		
D) Boyama ve cilalama işlemi yaptınız mı?		
3. BOYAYARAK		
A) Desen ve renk seçimi yaptınız mı?		
B) Deseni taşırmadan boyadınız mı?		
4. MAKİNE SÜSLEMELERİ		
A) Büzgü yapılacak deri, fitil seçimini yaptınız mı?		
B)Gaytan büzgü için fitili deriye yapıştırıp kenarlarını makinede diktiniz mi?		
C) Lastiği deriye yapıştırıp çekiçle sağlamlaşmasını sağladınız mı ?		
D) Şematik büzgü için, derinin tersinden çizimler yaparak bunları makine dikişi ya da lastik ile büzerek şekiller verdiniz mi?		
E) Aplike yapılacak yeri ve deriyi tespit ettiniz mi?		
F) Dikiş tekniklerini kullanarak derinin üzerine aplike yapılacak deriyi diktiniz mi?		
G) Dikiş makinesine değişik aparatlar takarak makine süsleme tekniklerini uyguladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ederek kendinizi değerlendiriniz**,** HAYIR yanıtlarınız var ise bu yanıtlarınızla ilgili konuyu tekrarlayınız.

Modülü tamamladınız tebrikler. Öğretmeniniz size çeşitli ölçme araçları uygulayacaktır. Öğretmeniniz ile iletişim kurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1 CEVAP ANAHTARI

1	**Y**
2	**D**
3	**D**
4	**Y**
5	**D**
6	**Y**
7	**D**
8	**Y**
9	**Y**

ÖĞRENME FAALİYETİ-2 CEVAP ANAHTARI

1	**D**
2	**Y**
3	**D**
4	**D**
5	**Y**
6	**D**
7	**D**
8	**Y**

ÖĞRENME FAALİYETİ-3 CEVAP ANAHTARI

1	**D**
2	**Y**
3	**D**
4	**D**
5	**Y**
6	**D**
7	**D**

ÖĞRENME FAALİYETİ-4 CEVAP ANAHTARI

1	**B**
2	**D**
3	**C**
4	**A**

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- Yrd. Doç. GÖKÇESU Zeynep, **Deri Teknikleri** , YA-PA Yayınları, İstanbul, 2002.

KAYNAKÇA

- ATILGAN Hafise, **Basılmamış Ders Notları**, İstanbul, 2006.
- BULUT Hüseyin, **Yayımlanmamış Çalışma Notları,** İstanbul, 2006.
- GÖKÇESU Zeynep, **Deri Teknikleri,** YA-PA Yayınları, İstanbul, 2002.
- Tasarım Mesleki Fotoğraf**, YA-PA Yayınları, İstanbul, 2002.**